

Gezamenlijk
advies

Besluit VLAREM-trein 2013 – niet-energiegerelateerde zaken

**Ontwerp van besluit tot wijziging van diverse
besluiten inzake leefmilieu, wat betreft een
aanpassing van de evolutie van de techniek en aan de
CLP-verordening**

Datum van goedkeuring Minaraad: **20 februari 2014**

Datum van goedkeuring SALV: **21 februari 2014**

Datum van goedkeuring SERV: **24 februari 2014**

Volgnummer: **2014 | 006**

Coördinator: **Dirk Uyttendaele, dirk.uyttendaele@minaraad.be**

Co-auteurs/contactpersonen: **Annick Lamote, alamote@serv.be; Kris
Van Nieuwenhove, Kris.Vannieuwenhove@lv.vlaanderen.be**

Inhoud	
Krachtlijnen	3
Procesbeschrijving.....	5
Dossierbeschrijving	6
Aanbevelingen	10
1 Algemeen	10
1.1 Openbare kennisgeving.....	10
1.2 Algemene opmerkingen bij het concept	11
1.3 Algemene opmerkingen bij de principes	12
2 Specifieke opmerkingen	14
2.1 Omzetting van de CLP-verordening.....	14
2.2 Verbranding	15
2.3 Normeringsbeleid.....	16
2.4 Erkenning van de MER-coördinator	17
2.5 Wijziging van de lozingsvoorschriften.....	18
Referentielijst	20

Krachtlijnen

De Raden appreciëren de gelegenheid tot input voor het brede publiek en de overige doelgroepen op een vroege versie van de VLAREM-trein 2013. De consultatie leidde tot bijstellingen. Maar de timing van de consultatie, in de zomervakantie, en de toevoeging van een belangrijk onderdeel over de implementatie van de CLP-verordening na – en dus zonder – de consultatie waren niet ideaal. Positief was de publicatie van een verslag met de gemaakte opmerkingen binnen de consultatie en de antwoorden daarop. Minder positieve vaststellingen daarbij waren: de verslaggeving van mondeling overleg werd niet opgenomen in het verslag en het verslag miste overzichtelijkheid omdat het niet thematisch of artikelsgewijs was opgebouwd.

De Raden vonden ook dat de transparantie van het dossier kon verbeterd worden en de motivatie van de wijzigingen was niet altijd even goed of zelfs niet onderbouwd.

De Raden herhalen dat BBT het referentiekader vormt voor het vaststellen van vergunningsvoorwaarden. Met het oog op de bescherming van de mens en het leefmilieu kan het nodig zijn om nog strengere bijzondere vergunningsvoorwaarden vast te stellen. In de gevallen waarin Vlaanderen toch nog strenger is dan wat op hoger (bv. Europees) niveau wordt vastgelegd, vragen ze duidelijke onderbouwing. Administratieve vereenvoudiging was een ander uitgangspunt voor de wijzigingen, maar mogelijk werd het niet in alle nieuwe voorstellen gelijkmatig toegepast.

De bepalingen m.b.t de omzetting van de CLP-verordening (gevaarlijke stoffen) vereisen een breed maatschappelijk draagvlak. Het vooroverleg daarover was beter breder geweest, in de verdere stappen van de omzetting is een brede informatiecampagne wenselijk. Klasseverhogingen voor opslag van gevaarlijke stoffen moeten vermeden worden wanneer deze het gevolg zouden zijn van louter administratieve wijzigingen. De Raden vragen of onderzocht is in hoeverre drempelverhoging zou kunnen leiden tot een grotere concentratie van de opslag en of dit een verhoogd risico met zich zou kunnen meebrengen.

De Raden begrijpen het belang om, omwille van de 'fijn stof'-problematiek in Vlaanderen, bijkomende bepalingen op te leggen inzake houtverbranding en verbranding in open lucht. De Raden stellen zich evenwel vragen bij de controleerbaarheid en de handhaafbaarheid van de nieuwe productbepalingen in rubriek 2.3.4.

Vanuit het uitgangspunt dat BBT het referentiekader vormt voor het vaststellen van vergunningsvoorwaarden vragen de Raden zich af in welke mate normaanpassingen beantwoorden aan BBT. Ze herinneren aan hun visie op TA-Luft en vragen of dit tegemoet komt aan BBT. Ook wanneer Europa

mogelijkheden biedt voor een derogatie en Vlaanderen beslist om daar al dan niet gebruik van te maken, is een motivatie noodzakelijk.

De erkenning van MER-coördinator was reeds in 2002 juridisch verankerd, en toch komt de uitwerking ervan als een verrassing voor de sector omdat er geen voorafgaand overleg is geweest. De Raden vragen een evaluatie van de m.e.r.-praktijk en -regelgeving vooraleer de erkenning zou ingevoerd worden. Minstens is bijkomend overleg met de sector nodig om een draagvlak te creëren over de nood aan een erkenning en ook over de criteria.

Inzake de wijziging van de lozingsvoorschriften vragen de Raden of de beslissing over een IBA-verplichting in op redelijke termijn "*collectief te optimaliseren buitengebied*" niet kan overgelaten worden aan de lokale riool- en waterbeheerders. De Raden vragen ook om de afwijking van het lozingsverbod op oppervlaktewateren of in een kunstmatige afvoerweg voor hemelwater tot 250 m van de riolering opnieuw af te wegen, niet alleen m.b.t. de afstand maar ook voor andere criteria.

Procesbeschrijving

Datum adviesvraag	20 december 2013
Naam adviesvrager + functie	Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur
Rechtsgrond van de adviesvraag	Decreet Algemene Bepalingen Milieubeleid, art. 11.2.1.
Adviestermijn	30 dagen
Samenwerking	SERV en SALV
Overlegcommissie	WCMH
Vergaderingen: soort + datum	29 januari 2014, 13 februari 2014

De Minaraad, SERV en SALV ontvingen de adviesvraag van Vlaams Minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur op 2 januari 2014. Gelet op de timing van de adviesvraag en de aard van het dossier vroegen de Raden uitstel tot einde februari.

Het dossier bestond uit:

- Het ontwerp van "Besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van diverse besluiten inzake leefmilieu, wat betreft een aanpassing aan de evolutie van de techniek en aan de CLP-verordening";
- Het verslag aan de leden van de Vlaamse Regering;
- Een pakket van 11 bijlagen bij het Besluit van de Vlaamse Regering, VLAREM-trein 2013;
- De Beslissingsfiche Vergadering van de Vlaamse Regering van vrijdag 20 december 2013, VR PV 2013/53 - punt 0103.

Dit advies legt de nadruk op het gedeelte van de VLAREM-trein dat niet met energie-efficiëntie te maken heeft.

Dossierbeschrijving

- [1] Dit ontwerpbesluit wijzigt VLAREM I en II en de bijlagen, en in beperkte mate het VLAREL¹ en de volgende besluiten van de Vlaamse Regering:
- het MER-besluit (Besluit van de Vlaamse Regering van 10 december 2004 houdende vaststelling van de categorieën van projecten onderworpen aan milieueffectrapportage)
 - het Stooktoestellenbesluit (Besluit van de Vlaamse Regering van 8 december 2006 betreffende het onderhoud en het nazicht van centrale stooktoestellen voor de verwarming van gebouwen of voor de aanmaak van warm verbruikswater)
 - het Milieuhandhavingsbesluit (Besluit van de Vlaamse Regering van 12 december 2008 tot uitvoering van titel XVI van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid)
 - de VLAREM-trein 2012 (Besluit van de Vlaamse Regering van 7 juni 2013 van diverse andere besluiten inzake leefmilieu houdende omzetting van Europese richtlijnen en andere diverse wijzigingen).
- [2] De voornaamste wijzigingen zijn:
- Uitvoering geven aan verordening nr. 708/2007 van de Raad van 11 juni 2007 inzake het gebruik van uitheemse en plaatselijk niet-voorkomende soorten in de aquacultuur. Deze Verordening heeft het voorkomen van veranderingen in ecosystemen en biologische interactie met inheemse populaties tot doel. Met onderhavige VLAREM-wijziging wordt het voor exploitanten van aquacultuurvoorzieningen mogelijk om een vergunningsaanvraag, zoals vereist in de betreffende Verordening, in te dienen voor verplaatsingen van uitheemse soorten of plaatselijk niet voorkomende soorten. Er werden eveneens sectorale voorwaarden in VLAREM II opgenomen voor gesloten en open aquacultuurvoorzieningen.
 - Vertaling van Vlaamse BBT-studies. Sinds de VLAREM-trein 2011² wordt er bij elke VLAREM-wijziging werk van gemaakt om de laatste nieuwe BBT-studies telkens systematisch te vertalen naar het VLAREM. Met onderhavige wijziging van VLAREM II gebeurt dit voor: a. de houtverwerkende nijverheid; b. de droogkuissector; c. de laboratoria; d. de (mest)covergistinginstallaties.

¹ Besluit van de Vlaamse Regering van 19 november 2010 tot vaststelling van het Vlaams reglement inzake erkenningen met betrekking tot het leefmilieu en het VLAREL-BIS Besluit van de Vlaamse Regering van 1 maart 2013 tot wijziging van het VLAREL en tot wijziging van diverse andere besluiten wat betreft erkenningen met betrekking tot het leefmilieu)

² Besluit van de Vlaamse Regering van 23 december 2011

- Wijzigingen aan hoofdstuk 5.60 “Opvulling met niet-verontreinigde uitgegraven bodem” van VLAREM II” ingevolge de studie “Onderzoek stabiliteitsrisico’s ontginningen”. De huidige sectorale voorwaarden hebben enkel betrekking op de kwaliteit, de herkomst en de aanvaardingsprocedure van de uitgegraven bodem die gebruikt wordt bij de opvulling van groeven, graverijen, uitgravingen of andere putten, en het toezicht daarop, en op maatregelen inzake de grondwaterkwaliteit. Deze sectorale voorwaarden zijn ontoereikend om het gevaar voor stabiliteitsproblemen in deze inrichtingen op een voldoende wijze in te perken. Van sectorale voorwaarden die de stabiliteit van de opvulling moeten garanderen, ontbreekt elk spoor. Stabiliteitsrisico’s dienen op een wetenschappelijk onderbouwde wijze te worden aangepakt. Het is hierbij niet aangewezen om telkens ad hoc bijzondere voorwaarden inzake stabiliteit in de vergunningen te laten opnemen. Daarvoor werd een studieproject opgezet. Het voorliggende ontwerp tot aanvulling vormt hier (een deel van) de weerslag van.
- Wijziging aangaande verbranding van biomassa-afval in open lucht en in residentiële houtkachels. Deze VLAREM-wijziging omvat de invoering van een verbod op de verbranding in open lucht, uitgezonderd voor welomschreven doeleinden. Dit verbrandingsverbod in open lucht is een uitvoering van een actie uit het Vlaamse luchtkwaliteitsplan³. Het beoogt (1) Een verbetering van de luchtkwaliteit (een vermindering van de uitstoot van fijn stof en een emissiereductie van gezondheidsschadelijke producten van onvolledige verbranding). (2) Het opheffen van inconsistenties tussen enerzijds de indelingslijst van VLAREM I, waarin afvalverbranding steeds als een vergunningplichtige activiteit wordt beschouwd, en anderzijds bepalingen in deel 4 van VLAREM II, waarin het verbranden van een aantal strikt gedefinieerde afvalstoffen onder welbepaalde voorwaarden wel toegelaten is. (3) Afstemming van VLAREM met het Materialendecreet en het VLAREMA, waarin een verbrandingsverbod voor selectief ingezamelde stromen is vastgelegd, uitgezonderd wanneer deze verbranding dient voor de opwekking van hernieuwbare energie (in casu groene stroom of groene warmte).
- Uitvoering van de TWOL Schouwspelzalen. Een aantal bepalingen met betrekking tot brandvoorkoming, brandbestrijding en evacuatie worden gebundeld en geactualiseerd in de algemene bepalingen. Hierdoor zijn deze bepalingen van toepassing op de schouwspelzalen en ook op de inrichtingen met muziekactiviteiten gekenmerkt door een groot aantal aanwezige personen op een beperkte ruimte. Voor inrichtingen, ver-

³ Schauvliege Joke, Vlaams Minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, Luchtkwaliteitsplan in het kader van de uitstelaanvraag voor de normen van NO₂, Definitief goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 30 maart 2012, p.45/49.

gund na 1 juli 2014, wordt geëist dat deze steeds minimaal aan de federale basisnormen brandveiligheid voldoen, voor wat betreft de constructie-eisen en brandveiligheidsvoorschriften.

- Uitvoering van de TWOL LPG-installaties. Via een TWOL-studie werden nieuwe risicoafstanden voor LPG-stations bepaald op basis van een kwantitatieve risicoberekening. In de aangepaste VLAREM-bepalingen zal het groepsrisico van een LPG-station systematisch bij de milieuvergunningsaanvraag getoetst worden. De toetsing geldt zowel voor de naburige woonpopulatie, als voor publiek bezochte locaties en puntlocaties. De sectorale voorwaarden worden aangepast aan de huidige stand der techniek voor LPG-stations. Nieuwe stations zullen dadelijk moeten voldoen aan de nieuwe risicoafstandsregels. Voor bestaande stations is de overgangstermijn om te voldoen aan de nieuwe risicoafstandsregels vastgelegd op 1 januari 2019.
- Uitvoering geven aan de CLP-verordening⁴. De indeling en de sectorale voorwaarden i.v.m. gevaarlijke producten in het VLAREM, zijn gebaseerd op de indeling volgens de Europese stoffen- en preparaten- of mengselrichtlijn. De indeling wordt via de CLP-verordening aangepast (uitgebreid). De verordening voorziet ook de intrekking van de stoffenrichtlijn en preparatenrichtlijn met ingang van 1 juni 2015. Gelet op het voorgaande, moet het VLAREM, waar het zich baseert op deze Europese richtlijnen, aangepast worden. Een TWOL studie vormde het vertrekpunt voor de aanpassing. De aanpassingen aan de indelingslijst t.g.v. de CLP-verordening en SEVESO III-richtlijn worden ingevoerd vanaf 1 juni 2015.
- Uitvoering geven aan de SEVESO III-richtlijn⁵. Naast de CLP-verordening wordt het VLAREM ook aangepast aan de Seveso III-richtlijn.
- Wijzigingen aan het VLAREL. De belangrijkste wijziging kadert binnen het uniformiseren van de modulaire opleiding van erkend technicus gasvormige brandstof tussen de Gewesten. De opleiding wordt georganiseerd volgens afwijkende systemen. Er zullen twee niveaus van technici gasvormige brandstof gecreëerd worden: technici niveau GI met certificaat niveau GI en technici niveau GII met certificaat niveau GII.

⁴ Verordening (EG) Nr. 1272/2008 van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 betreffende de indeling, etikettering en verpakking van stoffen en mengsels tot wijziging en intrekking van de Richtlijnen 67/548/EEG en 1999/45/EG en tot wijziging van Verordening (EG) nr. 1907/2006

⁵ Richtlijn 2012/18/EU van het Europees Parlement en van de Raad van 04/07/2012 betreffende de beheersing van de gevaren van zware ongevallen waarbij gevaarlijke stoffen zijn betrokken, houdende wijziging en vervolgens intrekking van Richtlijn 96/82/EG van de Raad (= Seveso II-Richtlijn)

De erkenning voor MER-coördinatoren werd reeds voorzien in titel IV van het DABM en wordt ook geïntegreerd in het VLAREL. Het DABM bepaalt vanaf wanneer een MER-coördinator over een erkenning als MER-coördinator moet beschikken voor het leiden van een team van erkende MER-deskundigen. De integratie van de erkenning als MER-coördinator in het VLAREL gebeurt om volgende redenen:

- De rol van MER-coördinator vormt niet het voorwerp van de erkenning als MER-deskundige. Daardoor kan een erkend MER-deskundige niet aangesproken worden op fouten in de uitoefening van zijn rol van MER-coördinator. Het opnemen van de erkenning als MER-coördinator in het VLAREL biedt ook de schorsings-, opheffings- en handhavingsinstrumenten die in dit besluit voorzien zijn. De MER-coördinatoren zijn in dit geval gehouden aan de algemene gebruikseisen. Er worden ook bijzondere gebruikseisen toegevoegd.
- Door de integratie van de erkenning als MER-coördinator in het VLAREL worden er objectieve erkenningsvoorwaarden gekoppeld worden aan deze erkenning (een opleiding management, basiskennis inzake de verschillende disciplines in een MER, over een bepaald aantal jaren praktische ervaring beschikken met meewerken aan het coördineren van MER's). Een erkend MER-coördinator is een generalist die het overzicht heeft over de volledige studie en de interdisciplinaire verbanden kan zien en leggen.
- De voorwaarde dat een MER-coördinator een erkend MER-deskundige moet zijn, is niet langer noodzakelijk.

Aanbevelingen

1 Algemeen

1.1 Openbare kennisgeving

- [3] Voorafgaand aan de adviesprocedure bij Minaraad, SERV en SALV heeft de Vlaamse Regering over de VLAREM-trein 2013 een openbare kennisgeving en raadpleging georganiseerd. Via de website van LNE werden de ontwerpbesluiten VLAREM-trein 2013 (en ook van VLAREM III) en de toelichting beschikbaar gesteld voor het brede publiek met de mogelijkheid om erop te reageren van 12 juli 2013 tot uiterlijk 31 augustus 2013. De Afdeling Milieuvergunningen bezorgde de betrokkenen een antwoord en bundelde de opmerkingen en antwoorden per betrokkene in een verslag⁶. Sommige opmerkingen werden mondeling besproken tijdens een overlegmoment. Deze antwoorden werden niet opgenomen in het verslag.
- [4] De Raden appreciëren dat het brede publiek en de overige doelgroepen, zoals de bedrijfssectoren, de mogelijkheid kregen om input te geven vooraleer de Vlaamse Regering de VLAREM-trein 2013 voor advies voorlegde. De Raden stellen vast dat de oorspronkelijke teksten op verschillende plaatsen werden bijgesteld. Dit toont aan dat deze werkwijze een duidelijk toegevoegde waarde heeft. De Raden vinden evenwel de timing van de consultatie, binnen de grote vakantie, voor de betrokken organisaties nogal ongelukkig. In deze periode is het immers moeilijk om de achterban te bevragen.
- [5] De bundeling van de opmerkingen en antwoorden in een verslag verhoogt de transparantie van de totstandkoming van de regelgeving. Dat is een positief element voor de Raden. Het verslag kon nog meer toegevoegde waarde gehad hebben indien de opmerkingen per thema of artikel waren gerangschikt en indien het verslag ook een weerslag van de mondelinge overlegmomenten had bevat. Door dit niet te doen, ontbreken sommige antwoorden en motieven. De Raden vragen dat in de toekomst het verslag alle na de consultatie doorgevoerde wijzigingen zou onderbouwen.
- [6] De elementen van positieve appreciatie voor de openbare kennisgeving zijn echter niet van toepassing voor de uitvoering die gegeven wordt aan de CLP-verordening. Dit gedeelte van het ontwerp van besluit werd pas na de publieke consultatie toegevoegd.

⁶ Afdeling Milieuvergunningen Departement leefmilieu, Natuur en Energie, Verslag publieke consultatie ontwerpbesluiten VLAREM-trein 2013 en VLAREM III, 10-1-2014.

1.2 Algemene opmerkingen bij het concept

- [7] De Raden stellen vast dat de transparantie van het dossier af en toe te wensen overlaat, wat een degelijke beoordeling hindert. De omvang en de techniciteit van het ontwerp van Besluit spelen daarbij zeker een rol, maar dat is toch niet altijd het geval. Enkele voorbeelden
- Nota aan de VR, p.6: "De veranderingen aan het VLAREM als gevolg van de CLP-verordening zijn terug te vinden in de artikelen (lijst artikelen opnemen)".
 - In art. 238 tot wijziging van art. 5.17.1.7, §5, wordt de verwijzing "overeenkomstig de Codex over het Welzijn op het Werk" geschrapt m.b.t. de verduidelijking van verbodsbepalingen met veiligheidspictogrammen. Dit wordt ook uitdrukkelijk vermeld in de Nota aan de Vlaamse Regering. Het valt de Raden op dat de formulering niet gewijzigd is in art. 158 tot wijziging van art. 5.6.1.1.5., §4.
 - De vrij abrupte invoering van de erkenning van de MER-coördinator (art. 575 e.v.) (zie ook paragraaf [24]).
- [8] De onderbouwing van de verschillende delen van de VLAREM-trein 2013 is ongelijkmatig en de motivatie van sommige wijzigingen is onvoldoende of ontbreekt. Bijvoorbeeld:
- Tussen de consultatie over en de goedkeuring van de ontwerp VLAREM-trein werd art. 32, 3°, aa, m.b.t. de 1° uitzondering op rubriek 2.3.4 "*Opslag en verbranding of meeverbranding*" enz. bijgesteld zonder motivering.
 - De motivering van de schrapping van producten uit rubriek 17 "*Gevaarlijke stoffen*" van Bijlage 1 bij VLAREM I (art. 32, 14°) steunt onder meer op de vaststelling dat het "*weinig waarschijnlijk lijkt*" dat in een inrichting uitsluitend dergelijke producten in belangrijke hoeveelheden aanwezig zouden zijn (zie ook paragraaf [17]).
 - Art. 32, 40°, f over de vergunningsplicht voor grondwaterwinningen (rubriek 53.8 van VLAREM I) voert een kaart in met het nieuwe dieptecriterium. Dat leidt er toe dat bepaalde installaties en activiteiten vrijgesteld worden van de vergunningsplicht en meldingsplichtig worden of omgekeerd. Behoudens het voorkomen van (delen van) freatische watervoerende lagen, is het niet duidelijk op basis van welke criteria de kaart is opgemaakt in gebieden waar een specifiek beleid wordt gevoerd. De Raden vragen verduidelijking over de doorwerking van de vermelde voorbeelden⁷ (verzilte gebieden, SBZ, waterwinge-

⁷ Verslag aan de leden van de Vlaamse Regering, p.33/192

bieden, beschermingszones rond grondwaterwinningen, enz.) bij de bepaling van het dieptecriterium. Een correct dieptecriterium is nodig om te verzekeren dat deze wijziging tot een rechtszekere vergunningverlening leidt.

- Het schrappen van de plicht om eigenaars in een straal van 100 m bij een afwijkingsaanvraag aan te schrijven (art. 49, 3°, tot wijziging van VLAREM II, art. 1.2.2ter, 2).
- Normaanpassingen worden zonder of met ontoereikende motivatie doorgevoerd (zie verder paragraaf [22]).

1.3 Algemene opmerkingen bij de principes

[9] VLAREM I en II geven uitvoering aan het Milieuvergunningsdecreet⁸. Artikel 20 van dit decreet stelt: *"Bij de vaststelling van de algemene of sectorale milieuvoorwaarden wordt voor een geïntegreerde aanpak gezorgd en wordt een hoog niveau van bescherming van de mens en het leefmilieu gewaarborgd. De voormelde milieuvoorwaarden worden op de beste beschikbare technieken gebaseerd."* Het principe van de beste beschikbare technieken (BBT⁹) wordt reeds gehanteerd bij het vaststellen van milieuvoorwaarden in Vlaanderen via VLAREM I en II (zie o.a. VLAREM I, Bijlage 18 Criteria voor de bepaling van de beste beschikbare technieken).

De Raden herhalen het belang dat zij hechten aan de geïntegreerde benadering die rekening houdt met de effecten op alle milieucompartmenten (zie VLAREM I, Bijlage 18). Het toepassen van BBT in de vergunningsverlening is volgens de Raden een van de belangrijkste factoren geweest in het terugdringen van de milieu-impact van de industrie en de landbouw.

⁸ Decreet van 28 juni 1985 betreffende de milieuvergunning

⁹ VLAREM I, art.1, 29°: *"beste beschikbare technieken, hierna BBT te noemen": het meest doeltreffende en geavanceerde ontwikkelingsstadium van de activiteiten en exploitatiemethoden, waarbij de praktische bruikbaarheid van speciale technieken om in beginsel het uitgangspunt voor de emissiegrenswaarden en andere vergunningsvoorwaarden te vormen is aangetoond, met het doel emissies en effecten op het milieu in zijn geheel te voorkomen, of wanneer dat niet mogelijk blijkt algemeen te beperken;*

a) *"technieken": zowel de toegepaste technieken als de wijze waarop de installatie wordt ontworpen, gebouwd, onderhouden, geëxploiteerd en ontmanteld;*

b) *"beschikbare": op zodanige schaal ontwikkeld dat de betrokken technieken, kosten en baten in aanmerking genomen, economisch en technisch haalbaar in de industriële context kunnen worden toegepast, onafhankelijk van de vraag of die technieken al dan niet op het grondgebied van het Vlaamse Gewest worden toegepast of geproduceerd, mits ze voor de exploitant op redelijke voorwaarden toegankelijk zijn;*

c) *"beste": het meest doeltreffend voor het bereiken van een hoog algemeen niveau van bescherming van het milieu in zijn geheel;*

- [10] De Raden herhalen (cf. VLAREM III) dat zij de twee uitgangspunten "*hoog beschermingsniveau*" en "*een gelijk Europees speelveld*" onderschrijven.

De Raden herhalen dat BBT voor hen het referentiekader vormt voor het vaststellen van vergunningsvoorwaarden¹⁰. Met het oog op de bescherming van de mens en het leefmilieu kan het nodig zijn om nog strengere bijzondere vergunningsvoorwaarden vast te stellen. Het toepassen van BBT en BBT-conclusies moeten ertoe leiden dat strengere bijzondere voorwaarden eerder de uitzondering zijn dan de regel. De Raden vragen dat de gevallen waarin Vlaanderen toch nog strenger is dan wat op hoger (bv. Europees) niveau wordt vastgelegd, duidelijk onderbouwd worden (zie ook paragrafen [8] en [23]).

Ten slotte benadrukken de Raden dat opkomende technieken ondersteund moeten worden door aanvullend beleid met o.a. ondersteunende instrumenten zoals de ecologiepremie.

- [11] Administratieve vereenvoudiging is een centraal uitgangspunt van de voorliggende VLAREM-trein (bv. schrappen van verplichte adviesvragen in art. 28 tot wijziging van art. 42, §3, van VLAREM I, schrappen van het opvragen van irrelevante gegevens in art. 29 tot wijziging van art. 45, §3, 1°, eerste lid, van VLAREM I, enz.). De Raden menen dat de invoering van bepaalde administratieve verplichtingen niet of weinig bijdragen tot milieuwinst. De Raden vragen daarvoor ofwel een aanpassing of een motivatie. Bijvoorbeeld:

- De melding van de metingen die de exploitant zelf uitvoert cf. art. 85 tot wijziging van art. 4.4.4.2, §6, van VLAREM II.
- Het opmaken en ter beschikking houden voor de toezichthouder van een document waarin duidelijk wordt vermeld onder welke subrubriek(en) de inrichting valt als verplichting voor exploitanten die onder een gewijzigde rubriek vallen (bv. van rubriek 17 naar rubriek 6) (zie art. 608, §3) (Zie ook paragraaf [15]).

- [12] De Raden vragen dat de opgelegde bepalingen controleerbaar en handhaafbaar zijn (Zie ook paragraaf [19]).

¹⁰ Gezamenlijk advies van Minaraad, SERV en SALV van februari 2013 over de VLAREM-trein 2012 (Minaraad 2013 | 016)

2 Specifieke opmerkingen

2.1 Omzetting van de CLP-verordening

- [13] De Raden benadrukken dat deze omzetting gaat over regelgeving voor gevaarlijke producten. Dit zijn op zich belangrijke bepalingen waarover een heel brede communicatie moet en moest gevoerd worden. Dergelijke belangrijke bepalingen moeten coherent en op een uniforme manier geregeld worden. Naar verluidt werden bij de voorbereidende TWOL-studie (zie paragraaf [2]) enkel vertegenwoordigers van de werkgevers bij het vooroverleg betrokken. Maar het maatschappelijk belang van gevaarlijke stoffen is uiteraard breder, wat een breder vooroverleg verantwoordt. Bijvoorbeeld door de aanwezigheid van gevaarlijke stoffen op de werkvloer had er ook overlegd kunnen worden met de organisaties die de werknemers vertegenwoordigen. De schrapping van de *Codex over het Welzijn op het Werk* (zie paragraaf [7]) werd evenwel niet met de werknemersorganisaties overlegd.

Ook met het federale niveau is overleg en afstemming aangewezen.

Ten slotte vragen de Raden een brede informatiecampagne over de omzetting van de CLP-verordening om alle betrokkenen te informeren.

- [14] Omwille van de omschakeling van een indeling op hoofdeigenschap naar een indeling op gevaren-pictogrammen, kunnen stoffen onder verschillende subrubrieken van rubriek 17.3 vallen. In de Nota aan de leden van de Vlaamse Regering wordt vermeld dat de drempels voor hoeveelheden van stoffen die de vergunningsklasse bepalen in heel wat gevallen verhoogd worden, omdat door deze omschakeling de kans groot is dat meer producten samengeteld worden in dezelfde subrubriek waardoor de te vergunnen hoeveelheden verhogen, en de kans bestaat dat de klasse van bestaande inrichtingen verhoogt louter door de afstemming van VLAREM op de CLP-verordening.

De Raden ondersteunen de hiervoor vermelde motivatie om klasseverhogingen te vermijden wanneer deze zich zouden voordoen om louter administratieve redenen. De Raden vragen of onderzocht is in hoeverre drempelverhoging zou kunnen leiden tot een grotere concentratie van de opslag aan gevaarlijke producten dan tot nu toe het geval is en of dit een verhoogd risico met zich zou kunnen meebrengen.

De Raden vragen zich af of die dubbele of meervoudige rubricering de enige mogelijke optie is/was om de CLP-verordening om te zetten.

- [15] Art. 608, §3, verplicht exploitanten die onder een gewijzigde rubriek vallen (in het bijzonder van rubriek 17 naar rubriek 6) een document, waarin dui-

delijk wordt vermeld onder welke subrubriek(en) de inrichting valt, op te maken en ter beschikking te houden van de toezichthouder. Deze administratieve verplichting biedt op heel wat kleinere bedrijven weinig tot geen milieuwinst.

- [16] De mogelijke dubbele indeling in rubriek 17, zal samen met de afstemming met rubriek 6 "*Brandstoffen*", voor onduidelijkheden en/of onzekerheden zorgen bij bedrijven. De Raden pleiten voor een duidelijke, laagdrempelige toelichting en communicatie vanuit de overheid of administratie. Zeker voor wat betreft de indeling van commerciële brandstoffen zou, bv. op basis van een overzichtstabel, voor iedereen duidelijk moeten zijn in welke rubriek deze zijn ingedeeld.
- [17] Aanpassing van VLAREM II aan de CLP-Verordening met betrekking tot gevaarlijke stoffen mag echter niet leiden tot een groter milieurisico. Bijvoorbeeld door de schrapping van producten die gekenmerkt zijn door H412 of H413¹¹ uit rubriek 17 "*Gevaarlijke stoffen*" van Bijlage 1 bij VLAREM I (art. 32, 14°) worden 243 milieugevaarlijke stoffen gedereguleerd (= "*zonder enig gevarenpictogram*", Nota aan de leden van de Vlaamse Regering, p.24/192). De Raden wezen eerder op de povere motivering daarvan (zie ook paragraaf [8]). De Raden vragen om er over te waken dat de administratieve aanpassing van rubriek 17 er niet toe zou leiden dat de risico's bij de opslag van bepaalde klassen van milieugevaarlijke stoffen zouden toenemen.

2.2 Verbranding

- [18] Omwille van de recente bevinding dat houtverbranding een groter aandeel heeft in de fijn stof emissies dan tot nu toe werd aangenomen, begrijpen de Raden het belang van bijkomende bepalingen inzake houtverbranding evenals inzake verbranding in open lucht en stemmen ze in met de daarbij horende uitzonderingen.
- [19] Tussen de consultatie over en de goedkeuring van de ontwerp VLAREM-trein werd werden "plaketten en chips" als uitzondering op rubriek 2.3.4 (zie ook [20]) geschrapt. Door het gebrek aan motivatie ontstaat minstens het vermoeden van een ongelijke behandeling. Bovendien stellen de Raden zich vragen bij de controleerbaarheid en de handhaafbaarheid van de productbepalingen die in rubriek 2.3.4 worden opgenomen.

¹¹ H412: *schadelijk voor in het water levende organismen, met langdurige gevolgen*
H413: *kan langdurige gevolgen voor in het water levende organismen hebben*
Nota aan de leden van de Vlaamse Regering, p.24 van 192.

- [20] Specifiek voor verbranding in alle automatisch werkende installaties van max. 300 kW moeten in VLAREM dezelfde voorwaarden en normen gelden, zonder uitzonderingen voor zaagsel ... spanen (art. 32, 3°, aa, m.b.t. de 1° uitzondering op rubriek 2.3.4 "Opslag en verbranding of meeverbranding enz."¹²).
- [21] Volgens de Raden is er m.b.t. verbranding van hout - naast bepalingen in het VLAREM - nood aan een samenhangend beleid. Dit omvat:
- De aanvulling van ontbrekende cijfergegevens over de hoeveelheid verbrand hout, de veroorzaakte emissies, kennis over de bestaande verbrandingstechnieken en de impact op de luchtkwaliteit.
 - Alsook beleidsstimuli om verouderde installaties te vervangen.
 - Een afstemming tussen VLAREM en het Besluit van de Vlaamse Regering van 8 december 2006¹³.

2.3 Normeringsbeleid

[22] De Raden stelden reeds dat BBT voor hen het referentiekader vormt voor het vaststellen van vergunningsvoorwaarden (cf. paragraaf [10]) De Raden vragen zich af in welke mate normaanpassingen beantwoorden aan BBT:

- In art. 80 over VLAREM II 4.4.2.2, §2 worden de massastromen uit TA-Luft 2002 overgenomen voor verontreinigende stoffen in afgassen via een schoorsteen of geleid kanaal. De oorspronkelijke waarden waren overgenomen uit de TA-Luft 1986. De nieuwe waarden betekenen een verstrenging. Volgens de Nota kunnen de huidige grensmassastromen in vergelijking met BBT als *zeer ruim* beschouwd worden. In §3 wordt een overgangstermijn voorzien tot 30 juni 2019.

Aangaande de verwijzing naar TA Luft herinneren de Raden aan het gezamenlijke advies van Minaraad en SERV over de VLAREM- 'Actualiseringstrein' 2008¹⁴: *"De Raden wijzen er evenwel op dat die norm in Duitsland gekoppeld is aan specifieke uitzonderingen en overgangstermijnen. Het concept van de Duitse milieuwetgeving is*

¹² "Het verbranden van de hierna vernoemde stoffen in toestellen, voor de verwarming van woonverblijven en werkplaatsen, in sfeerverwarmers en gelijksoortige toestellen met een nominaal thermisch vermogen van maximaal 300kW: onbehandeld houtafval met een watergehalte van maximaal 20%, uitgezonderd zaagsel, krullen, schaafsel, stof en spanen"

¹³ Besluit van de Vlaamse Regering van 8 december 2006 betreffende het onderhoud en het nazicht van stooktoestellen voor de verwarming van gebouwen of voor de aanmaak van warm verbruikswater

¹⁴ Gezamenlijk advies van Minaraad en SERV over de Vlarem-wijzigingsbesluit 2008, 'Actualiseringstrein', maart 2008, Minaraad 2008 | 016.

bovendien anders. Deze voorziet namelijk overleg tussen de vergunningverlenende overheid en het bedrijf om specifieke afwijkingen of overgangstermijnen toe te staan. TA Luft is een richtlijn/instrument voor de overheid om voorwaarden op te leggen aan inrichtingen terwijl VLAREM direct van toepassing is op de inrichtingen in kwestie en de overheid enkel nog strengere voorwaarden kan opleggen.”

Daarom vragen de Raden te onderzoeken of het statuut van TA-Luft zomaar bruikbaar is voor of kan gelijkgesteld worden aan BBT. En in welke mate bestaan er BBT-studies om de voorgestelde wijzigingen op te baseren?

- Art. 265 over VLAREM II art. 5.23.1.1. Parameter Organische stoffen, wijzigt omschrijvingen van de “parameter”, emissiegrenswaarden en verstrengt een parameter, zonder motivatie.

[23] De Raden vragen ook een toelichting bij het al dan niet gebruik maken van op Europees niveau vastgelegde derogatiemogelijkheden. Zo ontbreekt bijvoorbeeld de toelichting waarom geen gebruik is gemaakt van de mogelijkheid tot uitbreiding van de derogaties op de emissiegrenswaarde van grote stookinstallaties met fijn stof, welke mogelijkheid wel bestaat volgens de RIE (zie art. 354 over VLAREM II, art. 5.43.3.15).

2.4 Erkenning van de MER-coördinator

[24] De juridische basis voor de MER-coördinator is vastgelegd in het Decreet van 5 april 1995 houdende Algemene Bepalingen voor het Milieubeleid. De voorlopige procedure om een MER-coördinator aan te duiden is geregeld door art. 10, §3, van het decreet van 18 december 2002 tot aanvulling van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid met een titel betreffende de milieueffect- en veiligheidsrapportage. Hetzelfde artikel stelt eveneens dat de Vlaamse Regering bepaalt vanaf wanneer een MER-coördinator over een erkenning moet beschikken.

Desondanks blijkt het voorstel verrassend te zijn voor de sector, die hierover niet vooraf werd geconsulteerd – wat in principe wel gebeurd is voor de erkenningsvoorwaarden voor MER-deskundigen. Het voorstel bevat een reeks van diverse vereisten voor de aanstaande MER-coördinatoren, waarover binnen de sector geen draagvlak is.

Mineraad en SERV vroegen eerder¹⁵ om een degelijke probleemanalyse van de m.e.r.-praktijk en –regelgeving te laten plaatsvinden vooraleer over te gaan tot de opmaak van een vernieuwd regelgevend kader. Daarvoor kan

¹⁵ Gezamenlijk briefadvies van Mineraad en SERV over de conceptnota integratie plan-m.e.r. in ruimtelijke planprocessen, januari 2014, 2014 | 002

art. 4.6.3., §1, van het DABM aangegrepen worden. De Raden leggen ter overweging voor om de noodzaak tot invoering van een erkenning van MER-coördinator ook aan een dergelijke evaluatie te koppelen.

Minstens vragen de Raden bijkomend overleg met de sector om een draagvlak te creëren over de noodzaak van de erkenning van MER-coördinatoren en, mits de erkenningsprocedure toch wordt ingevoerd, ook over de objectieve en haalbare criteria waaraan MER-coördinatoren moeten voldoen.

Voor de Raden lijkt het ook niet coherent dat *"de voorwaarde dat een MER-coördinator een erkend MER-deskundige moet zijn, niet langer noodzakelijk is."* De Nota aan de leden van de Vlaamse Regering (p.7/192) stelt op dezelfde pagina immers dat de MER-coördinator *"de disciplines die niet als sleuteldisciplines worden benoemd in een specifiek MER immers zelf moeten kunnen uitwerken en hij zal de juiste informatie moeten kunnen aanleveren aan zijn team van erkende MER-deskundigen die de sleuteldisciplines dieper uitwerken"*.

2.5 Wijziging van de lozingsvoorschriften

[25] Verschillende wijzigingsvoorstellen aan lozingsvoorschriften beogen verduidelijking en verbetering in VLAREM II. Toch wensen de Raden daarbij enkele bedenkingen mee te geven:

- Volgens art. 487 tot wijziging van art. 6.2.2.1.1 worden de lozingsvoorwaarden voor lozingen van huishoudelijk afvalwater die niet zijn opgenomen in een zuiveringszone ofwel afgestemd op de lozingsvoorwaarden in individueel te optimaliseren buitengebied, ofwel op die van het centrale gebied of het collectief geoptimaliseerde gebied als aansluiting mogelijk is. De Raden vinden het weinig kostenefficiënt om de IBA-verplichting op te leggen als de lozing binnen een redelijke termijn via een *"collectief te optimaliseren buitengebied"* kan aansluiten en voor zover de lozing de lokale waterkwaliteit niet hypothekeert. De afweging over een collectieve of individuele optie lijkt daarom ook best, met gebiedskennis, op het lokaal niveau gemaakt te worden.
- Art. 488 wijzigt art. 6.2.2.1.2., §1. Van het lozingsverbod voor huishoudelijk afvalwater in gewone oppervlaktewateren of in een kunstmatige afvoerweg voor hemelwater wanneer de openbare weg van een riolering is voorzien, wordt nu afgeweken. De wijziging voorziet een afwijking van het verbod voor lozingen in het individueel te optimaliseren buitengebied en in collectief geoptimaliseerd of te optimaliseren buitengebied als de afstand tot de riolering meer dan 250 m bedraagt, of als de aansluiting moet uitgevoerd worden via één of meerdere percelen van derden. De Raden vragen om het voorstel tot afwijking op basis van afstand (250 m) te herbekijken op basis van

meerdere criteria: afstand, helling, al dan niet noodzaak om leidingen aan te leggen onder of door een bestaand gebouw, ... en met het oog op BBT.

Referentielijst

Afdeling Milieuvergunningen Departement leefmilieu, Natuur en Energie, Verslag publieke consultatie ontwerpbesluiten VLAREM-trein 2013 en VLAREM III, 10-1-2014.

Gezamenlijk advies van Minaraad en SERV over de Vlarem-wijzigingsbesluit 2008, 'Actualiseringstrein', maart 2008, 2008 | 016

Gezamenlijk briefadvies van Minaraad en SERV over de conceptnota integratie plan-m.e.r. in ruimtelijke planprocessen, januari 2014, 2014 | 002

Gezamenlijk advies van Minaraad, SERV en SALV over de VLAREM-trein 2012, februari 2013, 2013 | 016

Schauvliege Joke, Vlaams Minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, Luchtkwaliteitsplan in het kader van de uitstelaanvraag voor de normen van NO₂, Definitief goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 30 maart 2012.